

**Ajuntament
de Barcelona**

Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència
Institut Barcelona Esports

Mesura de Govern “Jo també nedo”

Promoció de les activitats aquàtiques en els centres d'educació especial de Barcelona, en horari lectiu.

Comissió de Drets Socials, Cultura i Esport

Novembre 2015

Index

1.- Antecedents

2.- El programa Aprèn a Nedar / Ja Nedo

3.- La participació dels centres d'Educació especial

4.- El Programa Jo També Nedo

5.- Calendari d'execució

6.- Pressupost

7.- Proposta

1.- Antecedents

La Ciutat de Barcelona ha mantingut una intensa relació amb el mar i l'aigua. La popularització de les platges i els banys de mar al llarg del segle passat en són una bona prova. De manera paral·lela a aquesta popularització es van anar creant diferents clubs de natació que, mica en mica, van anar traslladant la pràctica de la natació i d'altres esports d'aigua de la platja a l'interior de la ciutat. Molts d'aquests clubs es van implantar i van arrelar en barris obrers (Barceloneta, Sants, Poble Nou, Sant Martí, ...) contribuint de manera decisiva a estendre la pràctica esportiva entre les capes més populars de la societat de Barcelona. Aquests clubs van possibilitar per diferents vies la progressiva construcció de piscines en diferents barris de la ciutat, popularitzant més la pràctica de la Natació i evitant que aquesta fos practicada només per les classes benestants. Avui la ciutat de Barcelona compta amb una completa xarxa de piscines, que han possibilitat que els esports aquàtics siguin una de les modalitats d'activitats físiques i esportives més practicades pels barcelonins i barcelonines, segons les darreres enquestes dels hàbits esportius de la població barcelonina.

També, des d'un punt de vist esportiu, els clubs de natació de la ciutat, a més de contribuir a la popularització de la pràctica esportiva, han estat i continuen essent un dels nostres principals actius en l'esport formatiu i de competició, tant pel que fa a la natació, com en altres disciplines aquàtiques, com la natació sincronitzada i el waterpolo, esports en els quals els equips i esportistes de Barcelona acostumen a assolir destacats èxits esportius.

Fruit d'aquesta popularització esmentada, i a partir d'una iniciativa compartida entre la Taula de la Natació de Barcelona (integrada pels Clubs de Natació de la ciutat) i l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 1989 es va implantar el programa **Aprèn a nedar** amb la finalitat que tots els nens i les nenes de primer curs de primària de les escoles públiques de Barcelona aprenguessin a nedar.

Barcelona acull tradicionalment i de forma periòdica un bon nombre de competicions de natació, la majoria organitzades pels diferents clubs de la ciutat, que contribueixen a mantenir l'interès general pels esport d'aigua: Travessa al Port, Trofeu de Nadal, Trofeu Internacional Ciutat de Barcelona, Triatló, Neda Marcelona, Marnaton Barcelona, etc. De la mateixa manera Barcelona ha estat seu d'alguna de les més importants proves de Natació del calendari internacional.

2.- El programa Aprèn a Nedar / Ja Nedo

L'any 1989 es va crear el programa Aprèn a nedar, adreçat als alumnes de 1r de primària de les escoles públiques de Barcelona. Des del primer curs d'implantació es va acordar que hi podien participar també els nens i nenes entre 6 i 8 anys alumnes dels centres d'educació especial de la ciutat.

A partir del curs 2006-2007, veient que part de l'alumnat, especialment els nois i noies nouvinguts, evidenciava una insuficiència de domini del medi aquàtic, es va decidir incorporar al programa Aprèn a Nedar els alumnes de 5è o 6è curs de primària de les escoles públiques amb un major percentatge d'alumnat nouvingut.

Juntament amb l'objectiu d'ensenyar a nedar els nens i nenes participants, el programa, des de la seva vessant més pedagògica, es va proposar també com a objectius:

- Reconèixer el medi aquàtic com un dels elements imprescindibles pel desenvolupament motriu a l'educació primària.
- Oferir la possibilitat d'aprenentatge i experiència motriu de l'activitat aquàtica a l'alumnat al que anava dirigit.
- Donar suport als centres, equips de professorat i famílies per millorar la implicació i el reconeixement de l'activitat aquàtica en l'educació dels nens i nenes.

La distribució temporal vigent és la següent:

- Durada: 1 curs acadèmic
- Període: d'octubre a juny (excepte per a 5è i 6è, que és limita a un trimestre escolar).
- Freqüència: 1 sessió aquàtica setmanal
- Durada de cada sessió: 50-60 minuts
- Horari de realització: entre les 9:00 i les 17:30 h. de dilluns a divendres.

Les condicions que els centres han de complir per participar-hi són les següents:

- Hi pot participar l'alumnat del primer curs de primària de l'escola pública.
- També, hi pot participar l'alumnat d'escolarització tardana o nouvingut, de 5è o 6è curs de primària.
- Pels Centres d'Educació Especial (públics i concertats) la participació s'amplia a dos cursos consecutius i s'adreça a l'alumnat entre 6 i 8 anys.
- La inscripció és col·lectiva (amb una participació mínima del 70% de l'alumnat).
- Tant si l'activitat és organitzada directament per la mateixa escola com si l'organitza l'associació de mares i pares, ha d'estar vinculada al projecte educatiu del centre i ha de comptar amb l'aprovació del Consell Escolar del Centre.
- L'escola interessada en participar-hi s'adreça directament a alguna de les instal·lacions col·laboradores i fa la reserva horària seguint el procediment

propi de cada instal·lació, posteriorment complementa el formulari d'inscripció establert que facilita i tramita la mateixa instal·lació esportiva.

La participació en el programa, des del primer moment ha estat gratuïta tant pels Centres Educatius com pel seu alumnat. Únicament van a càrrec dels centres els possibles costos de transport i d'acompanyament des de l'escola a la piscina.

El cost de l'activitat d'aprenentatge en sí mateixa és assumit en funció de la següent distribució: 70 % subvencionat per l'Institut Barcelona Esports i 30 % assumit directament per la instal·lació on es fa l'activitat.

L'any 2012 el programa va canviar de nom passant a anomenar-se **Ja nedo**, mantenint els objectius inicials.

Resum de les dades més rellevants de participació en el programa Aprèn a nedar / Ja nedo

Curs	89/90	99/00	04/05	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15
Centres participants	47	106	110	129	135	138	140	143	148
Alumnes total	1.536	2.840	3.369	4.601	5.028	5.385	5.488	5.546	6.357
CEE	nd	8	3	6	7	7	5	6	7
Alumnes CEE	nd	350	10	40	51	68	56	46	64
Piscines	10	24	32	40	38	41	41	42	42

3.- La participació dels centres d'Educació especial

Després de 26 anys de funcionament del programa Aprèn a Nedar / Ja Nedo, es constata que es manté molt baixa la participació dels centres d'educació especial de la ciutat. Tot i valorar com a molt necessària l'activitat i com a molt beneficiosos els efectes que les activitats aquàtiques comporten al seu alumnat, les característiques dels centres d'educació especial no els facilita participar-hi amb els requisits demanats fins ara. Cal, per tant, revisar les necessitats d'aquests centres, tenint en compte les seves demandes, i valorar una possible adequació del programa a la seva realitat.

Per una banda, es constata que la franja d'edat de 6 a 8 anys establerta per poder participar al programa limita molt la participació de l'alumnat dels centres, i més si tenim en compte que l'edat no és l'únic criteri que utilitzen els centres per agrupar els alumnes. Això fa que aquests centres tinguin grups d'alumnes amb edats molt heterogènies que no poden participar com a grup en activitats amb limitació d'edat.

Per una altra banda, les dificultats en l'autonomia dels alumnes i per tant, el suport que necessiten per poder participar en activitats físicoesportives (transport adaptat, acompanyament, monitors de suport,), fan que aquestes activitats tinguin un cost molt elevat i que s'hagin de programar dins de l'horari lectiu, ja que fora d'aquest horari moltes famílies no podrien assumir-ne el cost, impossibilitant en molts casos la participació dels nois i noies en l'activitat.

Per tot això l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'Institut Barcelona Esports i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat en col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona, es proposa oferir el programa **Jo també Nedo** als centres d'educació especial de la ciutat. Aquesta nova proposta té la finalitat d'adequar el programa genèric de promoció de les activitats aquàtiques en horari lectiu a les necessitats d'aquests centres.

4.- El Programa Jo També Nedo

Tal com es recull en el programa municipal Barcelona Esport Inclou, que té l'objectiu de facilitar la pràctica esportiva a les persones amb discapacitat, *“les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona són les protagonistes principals d'aquest eix d'actuació i, per tal d'afavorir la seva inclusió en la pràctica esportiva, es preveu desenvolupar tot un seguit d'accions i de serveis que contribueixin a normalitzar la seva participació, col·laborant amb els centres esportius municipals, amb els centres escolars, amb les entitats organitzadores d'esdeveniments esportius ciutadans o amb la xarxa d'entitats, associacions i clubs del teixit associatiu esportiu”*.

En el món de l'Activitat Física i l'Esport quan es parla d'alfabetització motriu es fa referència a l'adquisició d'habilitats i capacitats motores. Entre elles cal destacar les que s'adquireixen també en el medi aquàtic, que en el cas de les persones amb diversitat funcional és especialment beneficiós. Això és així perquè el medi aquàtic proporciona unes condicions de moviment i permet experimentar cognitivament unes sensacions que en d'altres activitats no es donen.

Així doncs, per garantir la igualtat d'oportunitats a l'alumnat dels centres d'educació especial en la familiarització i el domini personal del medi aquàtic, es proposa el programa Jo També Nedo.

4.1.- Beneficis de la pràctica d'activitats aquàtiques

La pràctica de l'esport en general i de les activitats aquàtiques en particular afavoreixen la salut de les persones, entesa no tan sols de forma física sinó com a font

de benestar general. Això encara és més rellevant per aquelles persones que puguin presentar algun tipus de diversitat funcional.

Diversos estudis demostren que la pràctica esportiva millora la qualitat de vida de les persones i evita els efectes negatius del sedentarisme en persones amb diversitat funcional. A més, també millora les seves capacitats físiques bàsiques, les perceptuomotrius, les cognitives i les psicosocials, afavorint l'increment de l'autoestima i potenciant el desenvolupament de l'autonomia personal.

La pràctica d'activitats aquàtiques aporten experiències a nivell motriu, sensorial, emocional i afectiu que el medi terrestre no pot oferir. Això és així per les propietats físiques pròpies del medi aquàtic: la flotació, la temperatura, la tensió superficial, la pressió hidrostàtica, entre altres.

És per tots aquests motius que es considera necessari introduir de forma general aquest programa en tots els centres d'educació especial de la ciutat de Barcelona.

4.2.- Objectius

Els principals objectius que es planteja aquest programa, de manera complementària als genèrics del programa inicial Ja Nedo, són:

- Reconèixer la pràctica d'activitat física en el medi aquàtic com un dels elements imprescindibles per al desenvolupament de l'alumnat amb diversitat funcional.
- Donar suport als centres d'educació especial i a les famílies per assegurar la seva participació regular en la pràctica d'aquestes activitats.

4.3.- Descripció

El programa Jo També Nedo vol oferir als centres d'educació especial de Barcelona la possibilitat de participar de manera regular en una activitat aquàtica, dirigida per personal especialitzat, en una de les 42 piscines col·laborades. Hi podran participar els alumnes dels centres, **sense limitació d'edat i agrupats de la manera** que cada centre cregui **més convenient** pel seu funcionament.

Tant si l'activitat és organitzada directament per l'escola com si ho fa l'associació de mares i pares o les mateixes famílies, caldrà la seva vinculació amb el projecte educatiu del centre. En aquest sentit **serà necessari que el Consell Escolar del Centre aprovi la participació en el programa.**

Les sessions, amb **periodicitat preferentment setmanals**, tindran una **durada d'entre 40 i 60 minuts** i **es programaran de dilluns a divendres**, entre **les 9 i les 17 h.** S'acceptarà l'horari de migdia encara que no es consideri lectiu, en funció de la dinàmica de cada centre

L'objectiu és que hi puguin participar la totalitat dels 34 centres d'educació especial de Barcelona.

5.- Calendari d'execució

5.1.- Fases

La temporalització de les accions principals per a l'aplicació d'aquest programa és la següent.

- 1. Diagnosi de la participació del centres d'educació especial en el programa Ja Nedo**
- 2. Definició del nou programa “Jo També Nedo”**
- 3. Prova pilot**
- 4. Implantació del programa**
- 5. Avaluació**

Després de la confirmació de la necessitat d'articular noves mesures organitzatives que permetin garantir una major participació dels centres d'educació especial es va valorar la conveniència de fer primer una prova pilot ,durant el primer trimestre del curs escolar 2015-2016, per comprovar si aquesta nova proposta s'ajustava efectivament a les necessitats dels centres i permetia assolir aquest increment participatiu.

5.2.- Calendari

Diagnosi	d'abril a maig 2015
Definició	juny 2015
Prova pilot	novembre - desembre 2015
Implantació del programa	gener a juny 2016
Avaluació	juliol 2016

5.3.- Execució

L'Institut Barcelona Esports i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, d'acord amb el Consorci d'Educació de Barcelona s'ha adreçat als trenta-quatre centres

d'educació especial de la ciutat per oferir-los la possibilitat de participar en el programa "Jo també nedo".

S'han recollit també les particularitats del centre i les necessitats específiques que condicionarien la seva participació al programa.

Els dos instituts municipals faran una valoració conjunta de les necessitats de suport de cada centre que ha sol·licitat participar-hi per tal d'estudiar el suport econòmic necessari per garantir la seva pròpia organització i en funció de les necessitats del seu alumnat, dels propis recursos i de les possibilitats d'acollida que tingui la instal·lació més propera. Per tal que per a cada centre es puguin establir els processos necessaris per a implantar el programa "Jo També Nedo".

6.- Pressupost

El pressupost previst per a la implantació del programa "Jo També Nedo" per al curs escolar 2015-2016 és de 173.400€, que es distribuïran:

- Pressupost 2015: 57.800€
- Pressupost 2016: 115.600€

7.- Proposta

Incorporar el Programa Jo També Nedo al programa genèric Ja Nedo, per tal que s'afegeixi a les eines educatives que l'Ajuntament de Barcelona proporciona als Centres d'Educació Especial de la ciutat.